

Bilder från kyrkor

Här följer ett antal bildbeskrivningar från de kyrkor som våra bildhuggare från Mjögäck varit med om att utsmycka.

Johannes Andersson 1780-1860

Johannes Johansson 1821-1881, Johannes Anderssons son

Carl-Johan Johansson 1861-1934, Johannes Anderssons sonson

När man studerar kartan nedanför är det lätt att inse att våra förfäder haft del i många kyrkoutsmyckningar. Tänkvärt är dessutom att avstånden på den tiden var betydligt större än man kan föreställa sig idag. Att forsla predikstolar, altarpopsatser och annat via häst och vagn var både långsamt och strapatsrikt.

Det är tydligt att ryktet om deras kunnande spridit sig vida omkring, från Knäred i söder till Alingsås i norr.

Bilder: Bertil Hälleman samt vykort från kyrkorna. Bilderna är från 1983-1985 så det kan ha ändrats i kyrkorna sedan dess.
Brevavskrifter: Bertil Hälleman

Källref:

C M Andersson: Nyklassicism i Hallands kyrkor

Fritz Johansson: Mjöbäck från Karl XII:s tid

Fritz Johansson: Tokabo från 1700-talet

Övriga dok. beskrivna i sammanfattningsdokument

Innehåll: Kyrkbilder i alfabetisk ordning

Kyrka	År	Sida
Alingsås landskyrka	1847	3
Asige kyrka	1867	4
Askome kyrka	?	5
Bredared kyrka	1834	6
Caroli kyrka, Borås	1839	7
Fagereds kyrka	1833	9
Frillesås kyrka	1865	10
Fritsla kyrka	1849?	11
Getinge kyrka	1860	12
Grimmareds kyrka	1862	13
Gunnarps kyrka	1866	14
Gällareds kyrka	1862	15
Holsjunga kyrka	1834?	16
Häcksviks kyrka	1831	17
Kalvs kyrka	1842	18
Karl Gustavs kyrka	1828 c:a	19
Knäreds kyrka	1853	20
Kungsbacka kyrka	1864	21
Källsjö kyrka	1830	22
Mjöbäcks kyrka	1814, 1836, 1855	23
Reftele kyrka	?	24
Revesjö kyrka	1846?	25
Sandhults kyrka	1853	26
Sjötofta kyrka	1853?	27
Skrea kyrka	1856	28
Släps kyrka	1864	29
Slöinge kyrka	1838	30
Stråvalla kyrka	1872	31
Svenljunga kyrka	1829?	32
Sällstorps kyrka	1880	33
Södra Unnaryds kyrka	1834	34
Ullareds kyrka	1841	35
Vessige kyrka	1859	36
Värö kyrka	1855	37
Årstads kyrka	1873	38
Älvsereds kyrka	1840	39
Örby kyrka	1840	40
Örsås kyrka	1858?	41
Östra Frölunda kyrka	?	42

Alingsås Landskyrka

Predikstol av Johannes Andersson gjord för Vinbergs Kyrka 1847.
Såld till Alingsås landskyrka 1903 efter det att man renoverat
den och tagit bort tidigare predikstol från 1600-talet.

Asige Kyrka

Predikstol och altarpopsats
av Johannes Johansson
1867

ASIGE

Det jag fåt i uppdrag af Min Svåger S.Knutsson i Åhårestad Klå-
karegård att tälla vid Johannes Johansson i Tockabod dett han
komme til Åhårestad för att åtaga sig att til asige kjörka görra
Prädiko Stol och alttaretafla ansvarrar och garanterar jag för-
bemålde Johannes Johansson Betalning för sin Resa til förre nämde
ställe och att dett uppdrag jag fåt i förberörde afseende är
Både ---- och saningsenligt som för säkras
af Flaghult den 12te Novem 1857
B. C. Bengtsson

Enligt förestående kontrakt har J Johansson till vår synnerliga
belåtenhet utfört det arbete som här ofvan är af honom åtagit
hvilket af oss valde besiktningemän intygas

Asige i Kyrkan Den 23 Augusti 1867

H Å Håkansson Lars Andersson Nils Petter Nilsson

Askome Kyrka

**Saknas:
Bild Golvur
Askome Kyrka**

Golvur.

Verket är tillverkat av den kände urmakaren Carl Nilsson (1787-1850), Jönköpings län.

Fordralen till hans ur gjordes av Johannes Andersson i Mjögback.

Bredared Kyrka

Predikstol gjord av Johannes Andersson 1834.

Caroli Kyrka, Borås

Altaruppsats gjord av hemmansägare Johannes Andersson 1839-1840. (Förgyllningen och sidtavlor gjorda av andra personer)

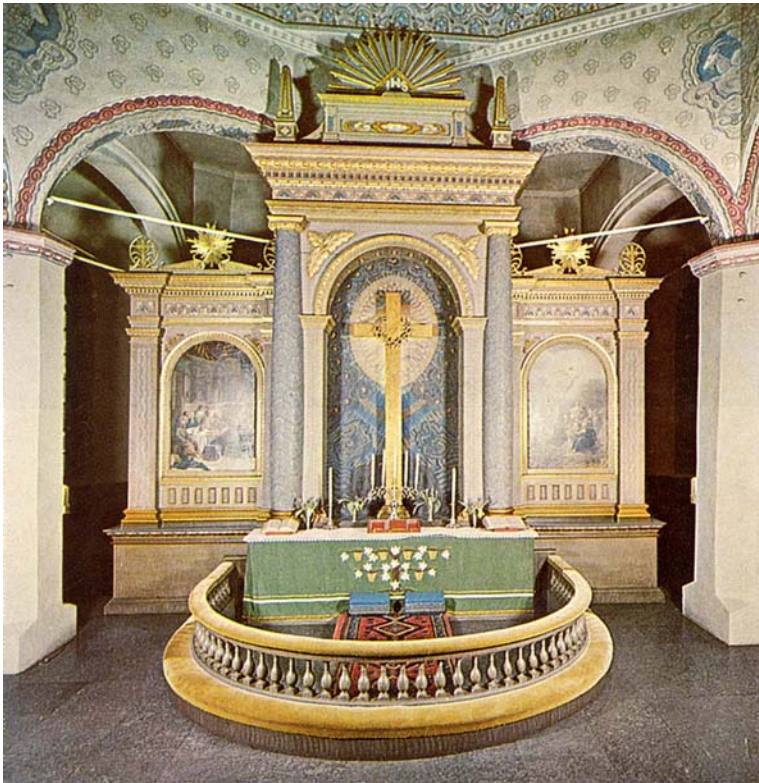
När man i Borås skulle bygga en ny kyrka efter att ett antal tidigare kyrkor brunnit upp gjorde man en kyrka i sten för att undvika samma problem igen.

När det gällde utsmyckningen och tillverkning av altaruppsatsen vände man sig till Johannes.

Borås var en stor stad i regionen och kyrkan var stor och mäktig. Att få ett sådant uppdrag måste ha betytt en stor ära.

Att sedan tillverka denna altaruppsats på sitt hemman Ölsbo, som låg mitt ute i skogen, och sedan forsla det till Borås och där sätta upp det måste ha varit en svår uppgift. Dock inte för Johannes.

Caroli Kyrka, Borås, fortsättning

Historien förtäljer dessutom följande:

Johannes var en liten man med låg profil och som inte gjorde så mycket väsen av sig.

När Caroli kyrkan skulle invigas kom det många stora män till textilstaden, berättas det.

Alla som jobbat med kyrkbygget var också med och alla var var givetvis uppsträckta i den bästa och senaste kostymmodellen.

Men bildhuggare Johannes han kom i sin vadmalsrock. Därför blev han tillfrågad av en av de fina herrarna vad han skulle vara med för.

- Jo, dä ä liasom ja som gjort den där altarpupsatsen, kom svaret på renaste Kinddialekt.

Då blev det andra tongångar och Johannes fick sitta på hedersplats han med.

Fagereds Kyrka

Predikstol gjord av Johannes Andersson 1833.
Altaruppsats gjorde han 1836.

Frillesås Kyrka

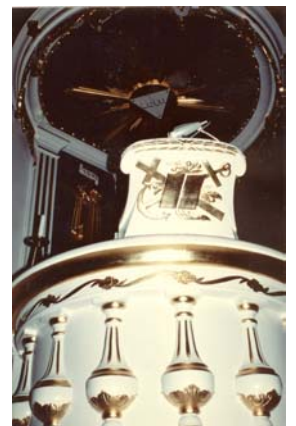
Predikstol och altaruppsats gjorda av Johannes Johansson 1865.

Fritsla Kyrka

Predikstol och altarpupsats gjorda av Johannes Andersson år 1849?

Getinge Kyrka

Predikstol gjord av Johannes Andersson år 1860.

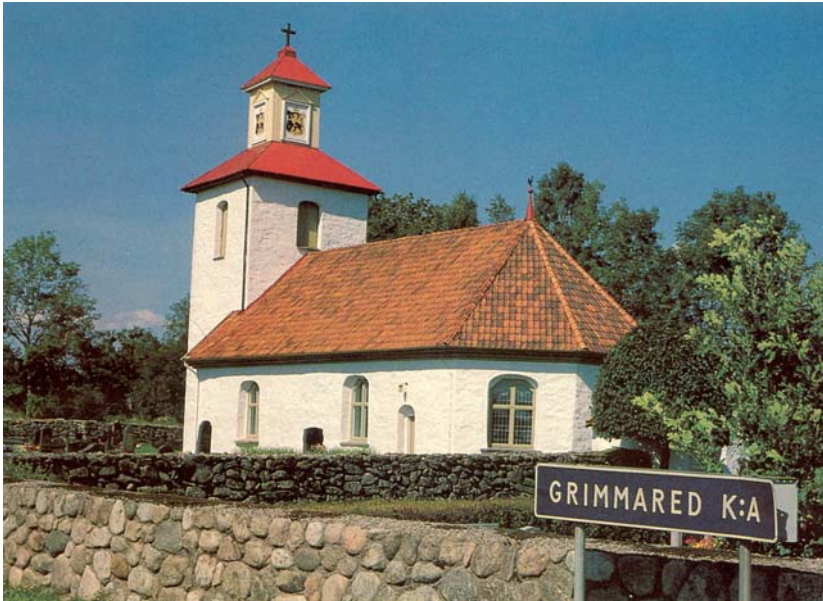

Utdrag ur Nyklassicismen i Hallands kyrkor av C M Andersson:

Det förekom även att församlingarna inte godtog Överintendentsämbetets förslag till ny predikstol, utan satte in en av Johannes Anderssons omtyckte predikstolar i kyrkan. Så var fallet exempelvis i Getinge, där församlingen ratade en av E V Rothstein hos Överintendentsämbetet uppgjord ritning till förmån för Johannes Anderssons förslag med motiveringen att "vid anställd jämförelse mellan denna ritning och den av bonden Johannes Andersson i Ölsbo afgivna dessein församlingen ansåg den senare i de flesta fall prydligare och med församlingens önskan närmare överensstämmande".

Grimmareds Kyrka

Predikstol och altaruppsats gjorda av Johannes Johansson år 1862.

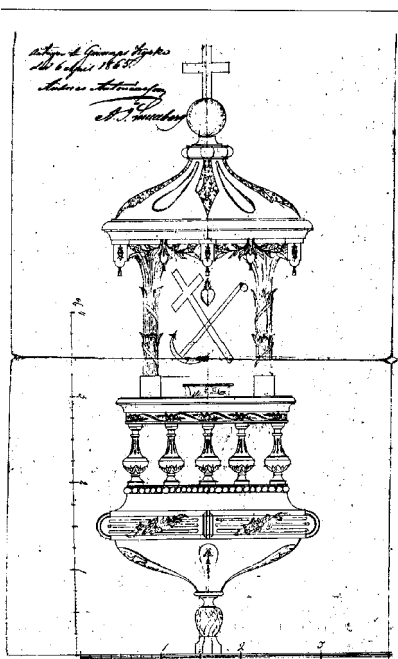

Gunnarps Kyrka

Predikstol och altarpupsats gjorda av Johannes Johansson år 1866. Altare har senare ersatts med altarskåp.

Nedan ritning till predikstol för Gunnarps kyrka av Johannes Johansson, antagen år 1865. Ritning riksarkivet Stockholm.

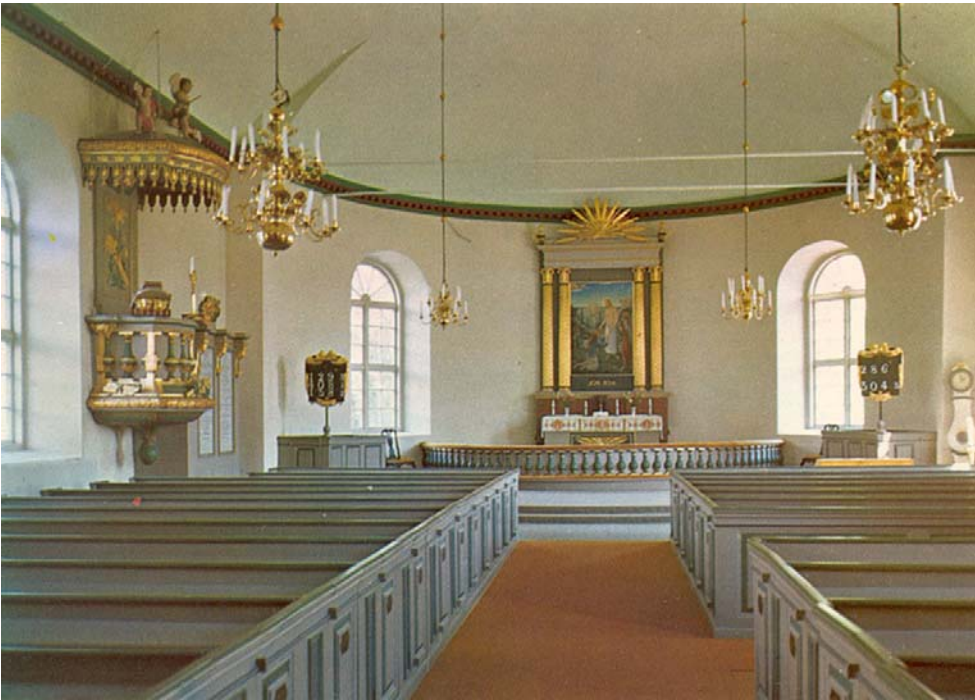
Gällareds Kyrka

Predikstol och altaruppsats gjorda av Johannes Johansson år 1862.

Holsjunga Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson år 1834?

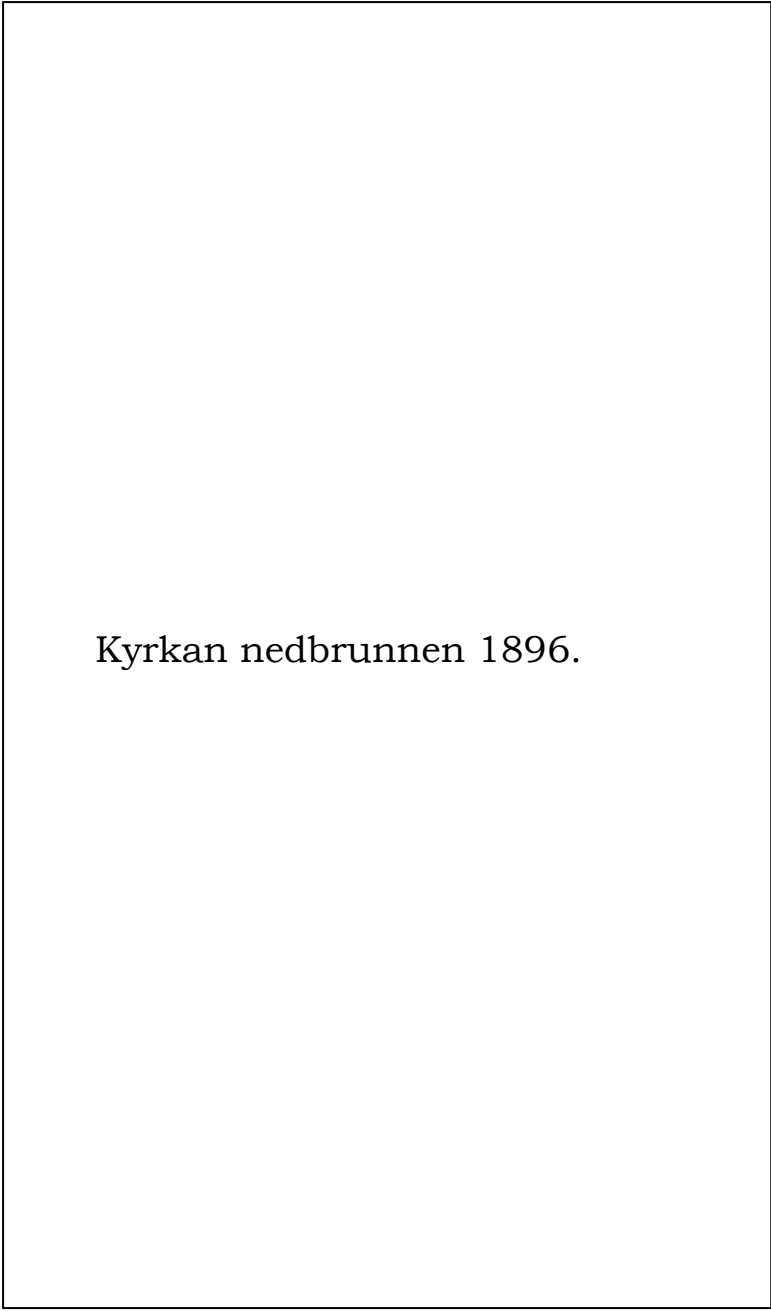
Håcksvik Kyrka

Predikstol och altaruppsats av
Johannes Andersson 1831

Kalvs Kyrka

Kyrkan nedbrunnen 1896.

Predikstol och altaruppsats av
Johannes Andersson 1842.
Dessutom träkors, törnekrona och
svepeduk.

Kyrkan nedbrunnen 1896.

Karl Gustavs Kyrka

Predikstol och altaruppsats av
Johannes Andersson 1828 c:a

Knäreds Kyrka

Predikstol och altaruppsats av
Johannes Andersson 1853

Kungsbacka Kyrka

Avskrift:

Till
Byggmästaren Johs Johansson i Tokabo.

Ej mindre med anledning af Tit. förut gifna skriftliga meddelande till Herr Rosblad härstädes än ock med anmodan af vår Kyrkobyggnadskommite', får jag åter öppna underhandling med Tit., angående en prydlig predikstol för Kongsbacka kyrka.

Sedan wi närmare betraktat Släps predikstolen, så finna wi dess Constrution rätt antaglig och torde sålunda kunna handla om den dylik, som Tit. säger sig hafva färdig; dervid dock, erinras att Predikstolen kommer att härstädes stå på norra sidan, icke såsom i Släp, på den södra, ej heller att, såsom der, bestigas från Sacristiedörr i väggen, utan genom särskild trappa och trappskyld i kyrkan vid väggen.

Enär sålunda den färdige Släpsliken icke lærer passa här, utan en annan erfordras på nymål, så är församlingens önskan och anhållan att ifrågasätta att få en ritning på en prydlig och passande predikstol med trappskyld, till vår kyrka, som är 45 alnar lång, 22 alnar bred, och 10½ alnar hög invägges till Gesimsen.

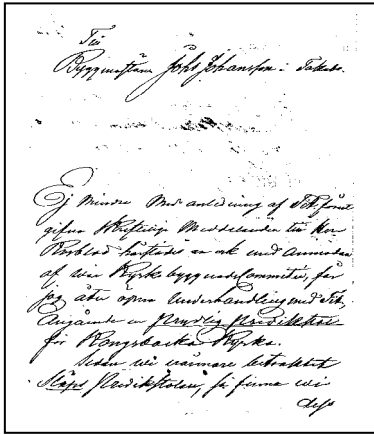
Behagade Tit. sända en sådan ritning med möjligast billiga kostnads förslag för uppsättning och allt på plattsen ansvarigt och godsynt, så skall Församlingen snart bestämma sig och afgöra affären; i afseende hvarpå jag -- utbeder mig få emottaga benäget svar om besked, med det möjligast första, för att kunna -- pjesen färdig senast nästa midsommar.

Med högaktning har äran teckna

Ödmjl
Fr? Lundegren
Kyrkoherde

Kongsbacka
d.30/11 64

Predikstol av Johannes Johansson
1864.

Mjöbäcks Kyrka

Johannes Andersson byggde sin första egna predikstol till Mjöbäcks gamla kyrka 1814. 1836 levererade han en altartavla.

När Mjöbäcks nya kyrka byggdes år 1851 på "Bosgårds kulle" bttes dessa 1855 ut mot en ny predikstol samtidigt med altaruppsats, orgelläktare Detta gjordes av sonen Johannes Johansson med hjälp av sin far. En Ölsboklocka tillverkad av Johannes Andersson fick också pryda kyrkan.

I början av 1900-talet tillverkades en dopfunt av Carl-Johan Johansson dvs. tredje generationen, efter att en församlingsmedlem gjort en donation för detta ändamål. Någon har sagt att CJJ även gjort psalmtavlorna ???

Mjöbäcks Kyrka, forts

Dopfont, Mjöbäcks kyrka

Reftele Kyrka

Bild saknas från Reftele Kyrka

En Ölsboklocka tillverkad av Johannes Andersson pryder kyrkan.

Revesjö Kyrka

Predikstol byggdes av Johannes Andersson år 1846?.

Sandhult Kyrka

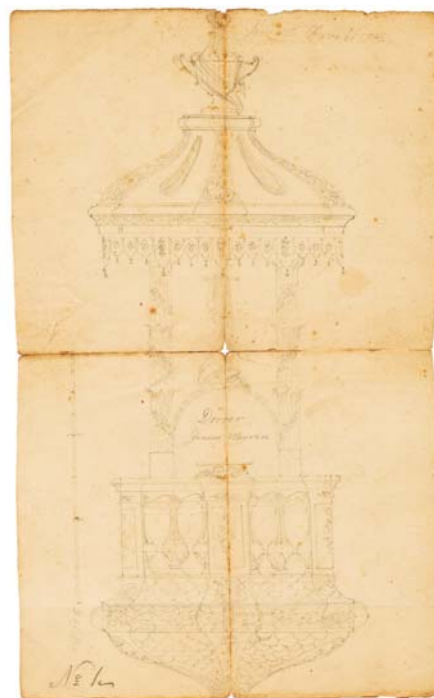
Predikstol och altarpopsats av Johannes Andersson 1851

Avskrift ur brev:

Mästaren Johannes Andersson från Mjöbäck, som nu begifver sig genom Borås och till sin hemort, har vistats i Sandhult åtta dagars tid för att uppsätta en altartafla, hvaräst är sund trakt, intygas af Sandhults Skolhus den 8 October 1853

A.P. Bengtsson

Sjötofta Kyrka

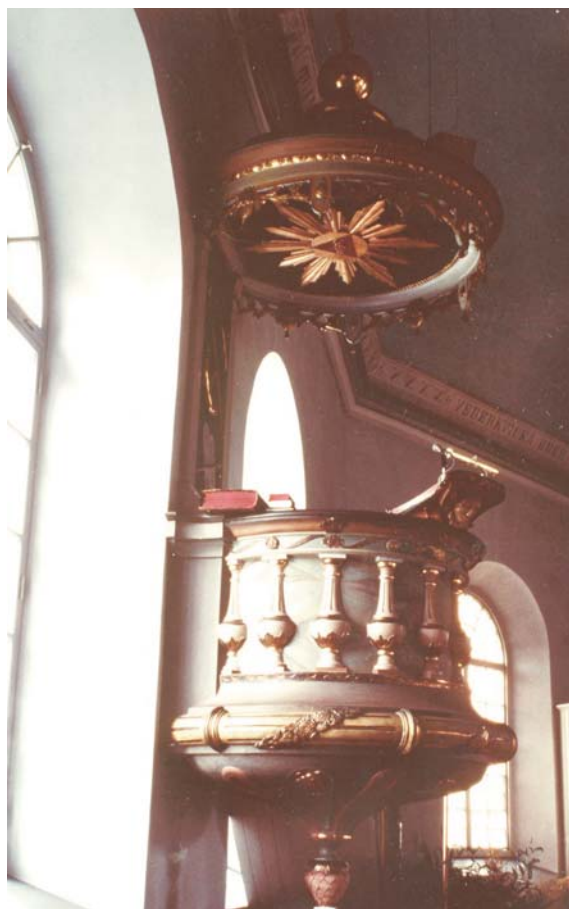
Predikstol av Johannes Andersson år 1853?

Skrea Kyrka

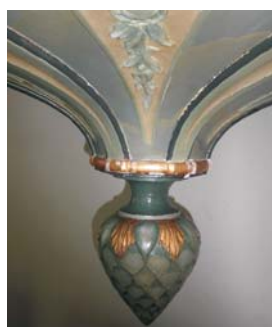
Predikstol av Johannes Andersson år 1856.
Altaruppsats av Johannes Andersson
eller Johannes Johansson år 1856.

Släps Kyrka

Predikstol av Johannes Johansson år 1864.

Slöinge Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson 1836.
Altaruppsats av Johannes Andersson år 1838.

Utdrag ur "Slöinge Kyrka" av C M Andersson:

Predikstol från 1836

I Bildhuggaren Johannes Andersson från Mjögår socken är även mästare till den nyklassicistiska predikstolen. Det är hittills känt, att han tillverkat ett 25-tal predikstolar.

Predikstolen, som också kostade 200 riksdaler banco, upptar liksom altarprydnaden antikens formförråd. Runt korgen har placerats halvkolonetter. Runt predikstolens nedre del löper en kraftig vulst med lindade lagerblad. Korgen avslutas nedtill med en pinjeknopp, vanlig i antikens formförråd. Ljudtaket krönes med en glob och ett kors, symboler för Kristus seger över världsaltet. På väggen mellan ljudtak och predikstol har bildhuggaren snidat ett kors samt Jesu pinoredskap och en femuddig stjärna omgiven av strålar.

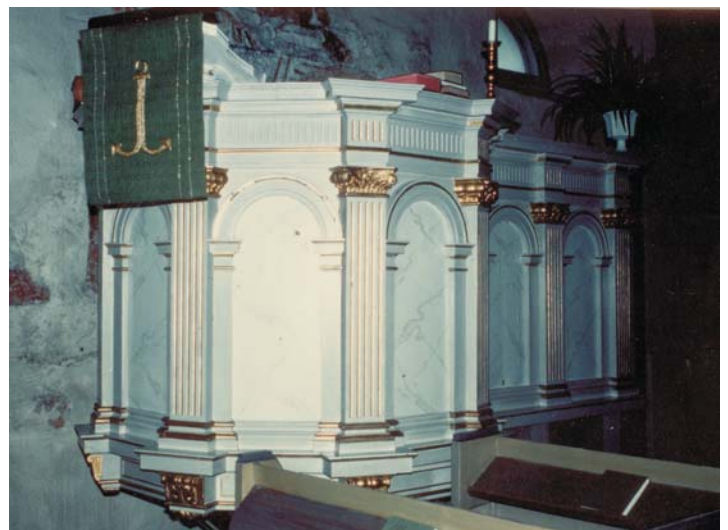
Som framgår i samband med beskrivningen av altaruppsatsen, målades predikstolen första gång av målarmästare P Hallberg, Halmstad.

Stråvalla Kyrka

Predikstol och altare, altarring, ljusstakar, överstycke på nummertavlor, överstycke på orgel samt korfönster av Johannes Johansson 1872.

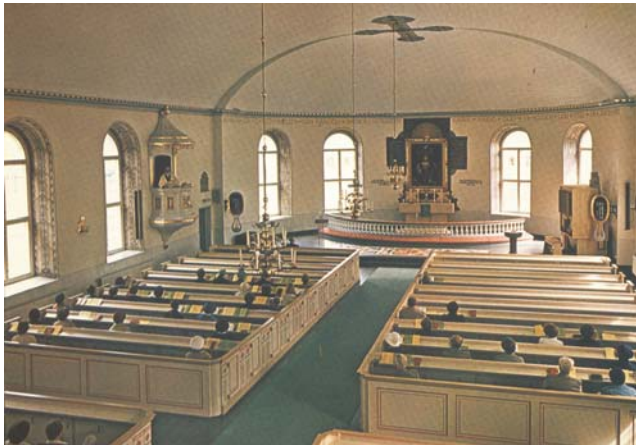
Svenljunga Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson år 1829?

Sällstorps Kyrka

Predikstol och altar uppsats och nummertavlor av Johannes Johansson 1880.
År 1951 byttes dessa ut mot äldre exemplar. Johannes predikstol och altar uppsats förvaras för närvarande i klocktornet där dessa bilder är tagna.

S:a Unnaryds Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson 1834.
Altarkors ersatt med altarmålning.

Ullareds Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson år 1843.
Altaruppsatsen gjorde han 1841.

Nyklassicismen i Hallands kyrkor

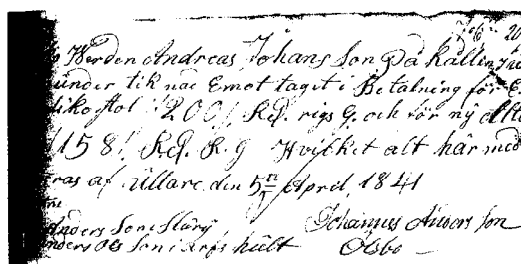

Bild 4. Kopia i Riksarkivet, Stockholm, av Johannes Anderssons kvitto på betalningen för altarprydningen och predikstolen till Ullareds kyrka. Kvittot har texten: "Körko Herden Andreas JohansSons på Källin i Ullared har jag underkunnad emotaget i Betalning för En predikstol 200 Rd.rigg. och för ny altartafva 158 Rd.r.g. Hvilket alt härmed qviteras af Ullare den 5 april 1841. Johannes Andersson, Ölsbo. Til vine Casper Andersson i Släry, Anders Olsson i Arfshult." (RA. Verifikation 207 till Ullareds kyrkas räkenskaper för 1841).

Vessigebro Kyrka

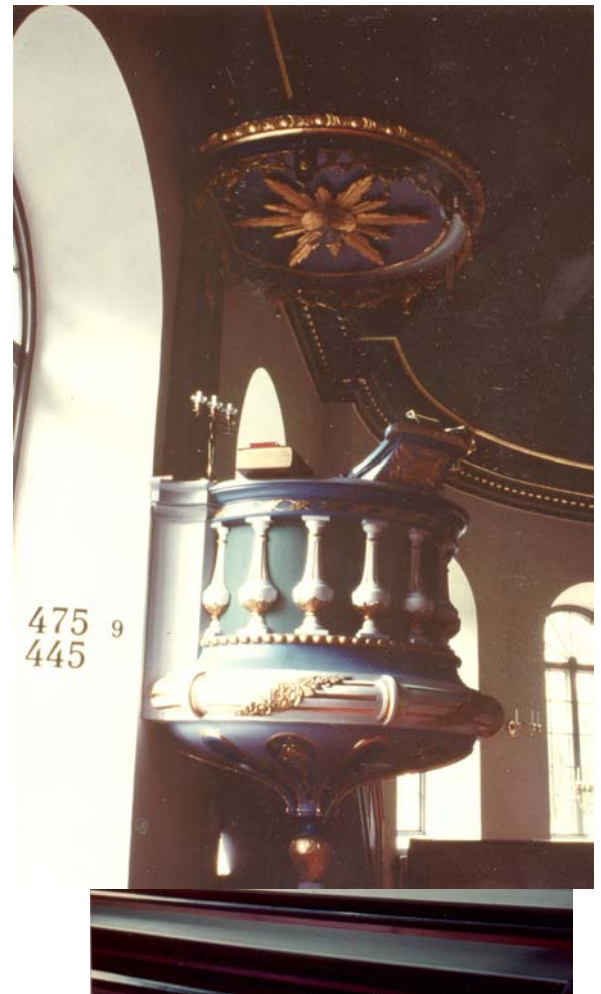
Predikstol och altaruppsats av Johannes Andersson år 1859.

Ur "Vessige kyrka" av Bror Jansson:

Då den nya kyrkan byggdes, ingick anskaffandet av predikstol i byggmästare Johanssons åtaganden. Den nya predikstolen är rund och försedd med stora, inbyggda, svarvade pelare. Byggmästaren lejde träsnidare Johan Andersson i Ölsbo, Mjögback att utföra den nya predikstolen.

Over predikstolen hänger en baldakin, som undertill är dekorerad med en triangel och Gudsnamnet Jahve samt runt omkring solstrålar. Solstrålarna symbolisera det gudomliga ljuset och triangeln Treenigheten.

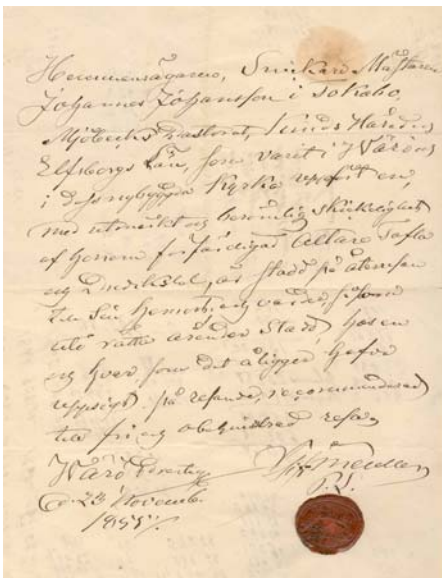
På väggen vid predikstolen upptages ett stort kors med svepduk och törnekrans

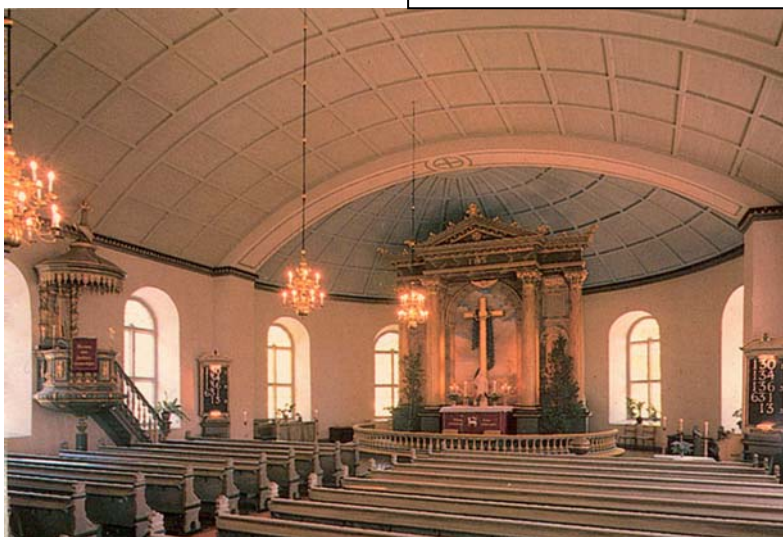
Värö Kyrka

Predikstol och altaruppsats av Johannes Johansson år 1855.

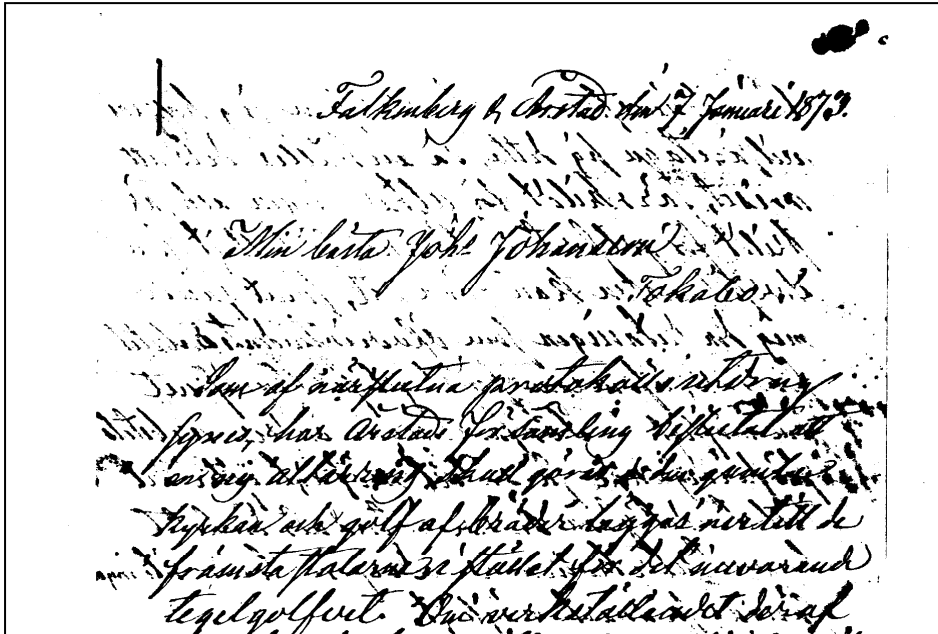
Hemmansägaren, Snickare Mästare Johannes Johansson i Tokabo, Mjögäcks Pastorat, Kinds Härad och Elfsborgs Län, som varit i Värö och i dess nybyggda kyrka uppfört en med utmärkt och berömlig skicklighet af honom förfärdigad Altare Tafla och Predikstol, är stadd på återresan till sin hemort och varder, såsom uti rätta ärenden stadd, hos en och hvar, som det åligger hafva uppsigt på resande, recommenderad till fri och obehindrad resa.

Wärö Presteg. Oläslig namnteckning
d 23 Novemb. Sigill
1855

Årstad Kyrka

Altarring av Johannes
Johansson 1873.
Numera bortagen.

Falkenberg & Årstad den 7 Januari 1873.

Min bästa Johs Johansson
Tokabo!

Som af närslutna protokollsutdrag synes, har Årstads församling: beslutat att en ny altarring skall göras i den gamla kyrkan och golf af bräder läggas mer till de främsta stolarne i stället för det nuvarande tegelgolvet. Om verkställandet deraf har kyrkoherden förfrågat sig hos ÖfverIntendentsEmbedet, hvar svar i afskrift äfven följer, utvisande att ritning skall insändas. För att kunna göra denna följer äfven här hos en af teckning af kyrkan invändigt, dess bredd och längd.

Nu är fråga om, om Johansson ville åtaga sig göra denna altarring och äfven ifrågavarande golf samt tillsläppa hvad som dertill åtgår. Altarringen skulle till utseendet vara sådant som Johansson vanligen brukar göra altarringar t.ex. den i Asige och flera.

Om Johansson nu skulle, som jag hoppas vilja åtaga sig detta, så anhålles dels att priset, särskildt för altarringen och särskildt för golvet, bestämmas så billigt som Herr Johansson kan göra det, samt sänder mig den ritningen som Öfverintendents Embedet fordrar, äfvensom förslaget så skyndsamt som möjligt. Församlingen önskar arbetets förfärdigande så snart möjligt efter det tillståndet från ÖfverintendentsEmbedet hunnit återkomma. Derföre torde ritningen sändas så snart möjligt.

Jag hoppas att Johansson uppfyller nu min begäran.

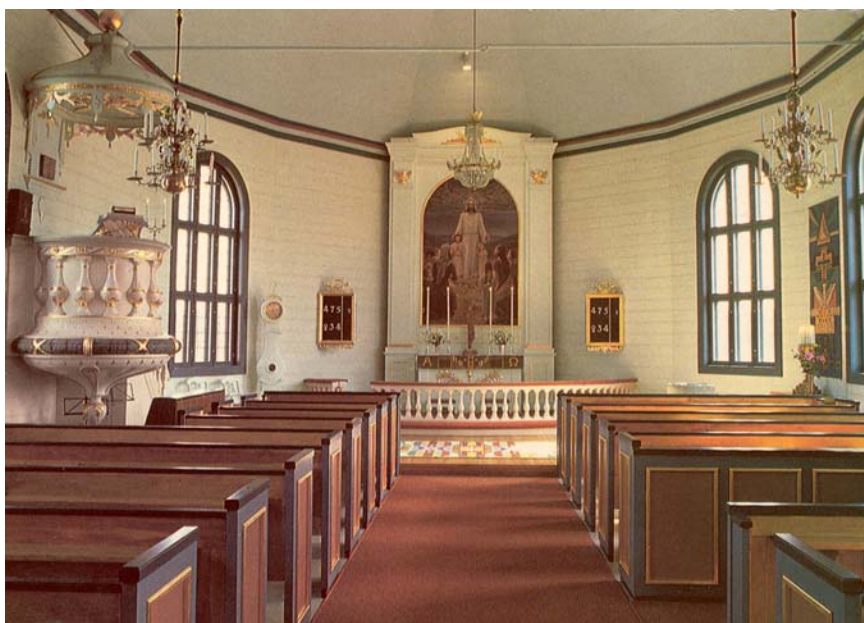
Högaktningsfullt
S. Knutsson

Kyrkoherde Carlson ber hälsa.

Älvsereds Kyrka

Predikstol Johannes Andersson 1840.
Även altaruppsats av Johannes
Andersson samma år ?
Det sägs även att Carl-Johan
Johansson gjort något i kyrkan
senare? Vad ?

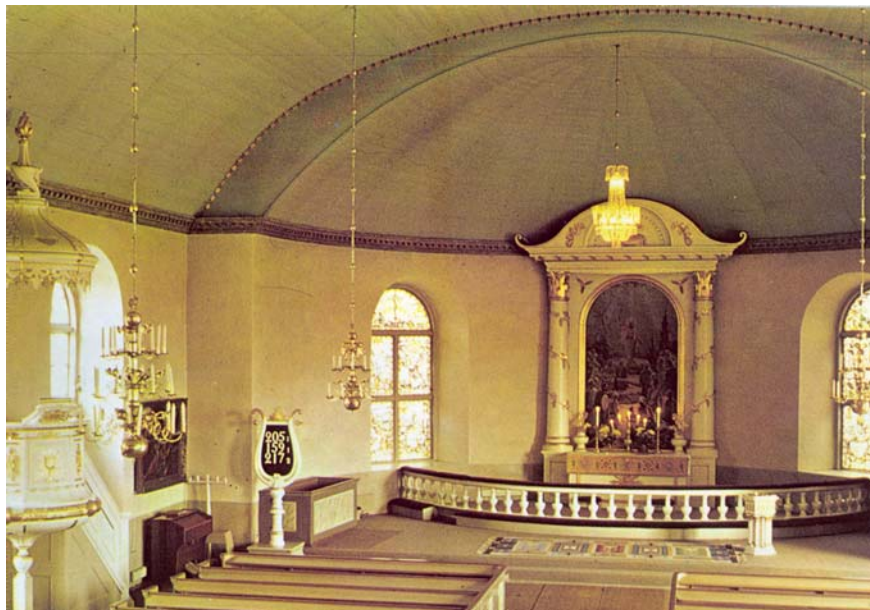
Örby Kyrka

Predikstol av altarpopsats av Johannes Andersson år 1840.

Örsås Kyrka

Predikstol av Johannes Andersson år 1858 ?.

Östra Frölunda Kyrka

I östra Frölunda kyrka började Johannes Andersson sin bana som lärling under Sven Nilsson-Morin som dog 1813.
Kyrkan byggdes 1825-1826.

